

IVAN JELOVINA

(1898—1988)

Ivan Jelovina

Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu vezan je uz znanstvena dostignuća mnogih naših istaknutih arheologa i historičara umjetnosti, ali značajan prinos našoj arheološkoj znanosti dali su skromni, vrijedni, marljivi radnici čija imena ne nalazimo u popisu znanstvenih radova kod pojedinih časopisa. Jedan od takovih krajem 1988. g. preminuli Ivan JELOVINA čiji svijetli lik trajno će biti prisutan kod svih koji su ga poznavali kao namještenika gore spomenutog Muzeja čiji je naziv do 1955. g. bio Muzej hrvatskih starina.

Ivan Jelovina rođen je 24. travnja 1898. g. u selu Biskupiji kod Knina u kojem je fra Lujo Marun svojim istraživanjima otkrio pravo arheološko blago, dokaz visokog stupnja civilizacije Hrvata u doba narodnih vladara. Pri tim istraživanjima kao radnik surađivao je s Marunom

osamdesetih i devedesetih godina mladi seljak Jozo Jelovina otac Ivanov. Pred kućom mladog Ivana pružao se lokalitet Crkvina s vidljivim ostacima trobrodne bazilike oko koje se prostiralo stećcima pokriveno groblje. Ovaj lokalitet je dao do danas više dekoriranih ulomaka kamenog namještaja i grobnih priloga od bilo kojeg drugog nalazišta u Hrvatskoj. Interes i ljubav za te starine doveli su mladog Ivana Jelovinu u dodir s Marunom i 1921. godine on je postao čuvar kninske Tvrđave i namještenik Muzeja hrvatskih starina gdje je od 1933. na čelo došao dr. Stjepan Gunjača.

Ivan Jelovina je bio živi svjedok svih zbivanja na polju starohrvatske arheologije između dva rata te je u Kninu i na terenu susretao sve naše istaknute znanstvenike kao što su bili Ferdo Fišić, Grga Novak, Viktor Hoffiler, Ćiro Iveković, Mihovil Abramić, Cvito Fisković i Zdenko Vinski. Sudjeluje na mnogobrojnim istraživanjima na terenu koje je vodio Stjepan Gunjača naročito nakon drugog svjetskog rata, u kojem

je Muzej iz Knina privremeno prebačen u Sinj, a nakon rata u Split. To su bila istraživanja u selu Cetina oko crkve Sv. Spasa te višemjesečna revizija arheoloških položaja u selu Biskupiji na kojima su obavljena arheološka iskopavanja u prošlom i početkom ovog stoljeća, te na ostalim arheološkim istraživanjima do svog odlaska u mirovinu 17. XI. 1956. Isticao se poznavanjem naše kulturne baštine i mnogi na terenu slučajno nađeni spomenici njegovom zaslugom su spašeni i dospjeli u Muzej. Svojom humanošću je zračio u katkad teškim uvjetima terenskog rada.

Ivan Jelovina je umro u Kninu a pokopan je 24. prosinca 1988. u Biskupiji na položaju Crkvina »*servans reverenda limina archeologiae croaticae*«.

Josip Posedel